

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
QENDRA E SHËRBIMEVE ARSIMORE

PROVIMI ME ZGJEDHJE I MATURËS SHTETËRORE 2017

SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT

Lënda: Gjeografi bërthamë

Udhëzime të përgjithshme

- Për pyetjet me zgjedhje përgjigja e saktë vlerësohet me 1 pikë.
- Për pyetjet me zhvillim, përgjigjet konsiderohen orientuese dhe në skemë parashikohen variantet e mundshme të përgjigjeve të nxënësve.
Shënim: Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një shpjegim që nuk e përmban modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

• *Pyetjet me zgjedhje-Varianti A*

Numri i pyetjes	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Përgjigja e saktë	B	D	B	B	B	A	D	A	C	B

• *Pyetjet me zgjedhje-Varianti B*

Numri i pyetjes	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Përgjigja e saktë	D	A	C	B	B	D	B	B	B	A

• *Pyetjet me zhvillim*

Varianti A

Pyetja 11   **3 pikë**

- a) Projeksioni cilindrik ose merkator
b) Në bazë të hartës Groenlanda ka sipërfaqe më të madhe se Australia, ndërkohë që në realitet është krejt e kundërta.
Sepse ky lloj projeksioni i përdorur shformon sipërfaqet e Tokës pranë poleve (në gjerësi të mëdha gjeografike).

Nxënësi fiton:

3 pikë   Nëse përcakton saktë llojin e projeksionit hartografik dhe bën shpjegimin e plotë.

OSE

2 pikë   Nëse përcakton saktë llojin e projeksionit hartografik dhe bën shpjegim të pjesshëm.

1 pikë   Nëse përcakton përcakton saktë llojin e projeksionit hartografik OSE bën shpjegim të pjesshëm.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 12   **3 pikë**

a) Në figurën 1 baticat e formuara janë më të mëdha, pasi forcës tërheqëse të Hënës i shtohet dhe forca tërheqëse e Diellit.

Në figurën 2, Toka, Hëna dhe Dielli janë në kënd të drejtë. Në këtë mënyrë, baticat e formuara janë më të vogla, pasi baticat e formuara nga Hëna zvogëlohen nga baticat e formuara nga Dielli.

b) Disavantazhi do të ishte se stacioni **nuk** do të punonte 24 orë pa ndërprerje, pasi do të varej nga baticat.

Nxënësi fiton:

3 pikë   Nëse bën saktë dallimin në formimin e baticave midis dy figurave dhe jep një disavantazh.

OSE

2 pikë   Nëse bën saktë dallimin në formimin e baticave midis dy figurave **OSE** bën shpjegim të pjesshëm të kërkesës **a** dhe jep një disavantazh.

1 pikë   Nëse bën shpjegim të pjesshëm të kërkesës **a** **OSE** jep një disavantazh.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 13   **3 pikë**

- Ka trashësi nga 8-80 km.
- Përbëhet nga korja kontinentale dhe ajo oqeanike.
- Ndryshe quhet SIAL, për shkak të shkëmbinjëve granitikë.
- Shkëmbinjët kanë moshë më të re.
- mbizotërojnë bazaltet dhe gabrot, të tilla si: silici dhe alumini.

Nxënësi fiton:

3 pikë   Nëse shkruan tri nga karakteristikat.

OSE

2 pikë   Nëse shkruan dy nga karakteristikat.

1 pikë   Nëse shkruan një nga karakteristikat.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 14   **4 pikë****a) Karakteristikat:**

- Janë lëvizje të ngadalta shekullore.
- Kapin territore të mëdha.
- Vihen re më shumë pranë brigjeve detare.

b) Dëshmitë

- Formimi i ishujve koralorë.
- Thellimi i shpejtë i shtretërve të lumenjve.
- Krijimi i tarracave lumore dhe detare.
- Tarracat detare mund të arrijnë deri në 1 000m lartësi etj.
- Deltat e mbytura.
- Zgjatja e luginave lumore në thellësitë detare.
- Vendbanimet e mbytura etj.

Nxënësi fiton:

4 pikë   Nëse jep një nga karakteristikat e lëvizjeve luhatëse dhe tre nga dëshmitë.

OSE

3 pikë   Nëse jep një nga karakteristikat e lëvizjeve luhatëse dhe dy nga dëshmitë.

2 pikë   Nëse jep një nga karakteristikat e lëvizjeve luhatëse dhe një nga dëshmitë **OSE** dy nga dëshmitë.

1 pikë   Nëse jep një nga karakteristikat e lëvizjeve luhatëse **OSE** një nga dëshmitë.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 15**3 pikë****Kriteri:**

Një kriter i rëndësishëm për klasifikimin e rajoneve është ndërthurja e elementeve fizikë dhe atyre humane.

Shembujt:

P.sh. Antarktida është kontinent për nga madhësia, por nuk përfaqëson një rajon funksional, pasi nuk kemi praninë e elementëve humane, ndërkohë që Amerika e Jugut p.sh. është një rajon gjeografik funksional, sepse ka të mishëruar tërësinë e faktorëve fizikë dhe humanë.

Shënim: Si rajon funksional apo jofunksional, nxënësi mund të japë edhe shembuj të tjerë.

Nxënësi fiton:

3 pikë Nëse përcakton saktë kriterin e dallimit të dy tipave të rajoneve dhe jep dy shembuj specifikë për secilin.

OSE

2 pikë Nëse përcakton saktë kriterin e dallimit të dy tipave të rajoneve dhe jep një shembull specifikë për secilin.

1 pikë Nëse përcakton saktë kriterin e dallimit të dy tipave të rajoneve **OSE** jep një shembull specifikë për njërin nga rajonet.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 16**3 pikë**

- Faktorët natyrorë (pozicioni gjeografik, klima) përcaktojnë llojet dhe nivelin e ndryshëm të aktiviteteve ekonomike.
- Teknologjia e përdorur (e përparuar ose jo) e cila përcakton llojin dhe intensitetin e aktiviteteve ekonomike.
- Faktorët shoqërorë: organizimi politik i territorit është faktor i rëndësishëm në përcaktimin e nivelit dhe zhvillimit të degëve të ndryshme të ekonomisë. Shfrytëzimi kolonial dhe neokolonial i shumë vendeve ose izolimi i gjatë i vendeve të tjera.

Nxënësi fiton:

3 pikë Nëse shkruan tri nga faktorët.

OSE

2 pikë Nëse shkruan dy nga faktorët.

1 pikë Nëse shkruan një nga faktorët.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 17**3 pikë**

- Territoret fushore – grumbullimi i materialeve të transportuara nga ujërat rrjedhëse.
- Territoret kodrinore – proceset e erozionit dhe të shpatit.
- Në brigjet e larta detare – mbizotëron veprimtaria gërryese e valëve/abrazioni.

Nxënësi fiton:

3 pikë Nëse përcakton saktë proceset që mbizotërojnë.

OSE

2 pikë Nëse përcakton saktë proceset që mbizotërojnë në dy nga territoret.

1 pikë Nëse përcakton saktë proceset që mbizotërojnë në një nga territoret.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 18   **2 pikë**

Shtimin më të lartë natyror e ka shteti E sepse diferenca midis lindjeve dhe vdekjeve del 20.4‰

Nxënësi fiton:

2 pikë   Nëse gjen shtetin E dhe shpjegon që shtimi natyror gjendet nga diferenca e numrit të lindjeve me numrin e vdekjeve.

OSE

1 pikë   Nëse gjen shtetin E.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 19   **3 pikë**

- Shtrihet në qendër të Alpeve.
- Përbëhet nga shkëmbinj gëlqerorë.
- Ka reliev të lartë dhe të thepisur.
- Lartësia maksimale është 2 694 m.
- Përbëhet nga lugje akullnajore, cirqe akullnajore.
- Bimësia është e pakët.

Nxënësi fiton:

3 pikë   Nëse shkruan tri nga veçoritë natyrore.

OSE

2 pikë   Nëse shkruan dy nga veçoritë natyrore.

1 pikë   Nëse shkruan një nga veçoritë natyrore.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 20   **3 pikë**

- a) Rajoni Jugor ka një reliev më të rregullt sesa Rajoni Juglindor (Rajoni Jugor përbëhet nga ndërthurja e rregullt e maleve dhe luginave lumore, ndërsa Rajoni Juglindor ka një reliev më të çrregullt, pasi ndërthuren malet me gropat, fushëgropat, pragjet, malësi lugina etj.
- b) Rajoni Juglindor përbëhet nga struktura shkëputëse të tipit horst graben, ndërsa Rajoni Jugor nga struktura rrudhosëse.
- c) Rajoni Jugor përbëhet nga shkëmbinj gëlqerorë e terrigjenë, ndërsa rajoni Juglindor nga terrigjenë, gëlqerorë, flish, magmatikë.

Nxënësi fiton:

3 pikë   Nëse përcakton ndryshimet midis rajoneve në të tria drejtimet.

OSE

2 pikë   Nëse përcakton ndryshimet midis rajoneve në dy nga drejtimet.

1 pikë   Nëse përcakton ndryshimet midis rajoneve në një nga drejtimet.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
